

ZPRÁVY
ČESKOSLOVENSKÉ
SPOLEČNOSTI
ENTOMOLOGICKÉ
PŘI ČSAV

ZDENĚK KOLEŠKA

SEZNAM BIOGRAFIÍ ČS. ENTOMOLOGŮ

12

**SEZNAM BIOGRAFIÍ
ČESKOSLOVENSKÝCH ENTOMOLOGŮ**

(ENTOMOLOGOVÉ NEŽIJÍCÍ)

I

ZDENĚK KOLEŠKA

POKRAČOVÁNÍ

12

P O P P Otto

nar. - zemř.

Národnost německá. Entomolog-lepidopterolog. V roce 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin, a v letech 1921-1930 v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň. V roce 1928 uveden mezi členy Entomologen-Bund für die Tschechoslowakische Republik, Teplitz-Schönau.

Žil a působil v Karlových Varech, kde pracoval jako městský úředník ve funkci vrchního správce budovy městského úřadu. Mimo tuto pracovní činnost měl koncesi na soukromý obchod s hmyzem a entomologickými potřebami. Obchodoval s exotickými brouky a motýly a prováděl i výměnu za jiný exotický hmyz. Korespondoval německy, anglicky a francouzsky.

Jako entomolog se věnoval lepidopterologii a zabýval se sběrem a studiem českých motýlů, jejichž průzkum po mnoho let prováděl v okolí Karlových Varů. Pro "Prodromus českých motýlů" JUDr. J. Sternecka (1929) dal k dispozici svoje pozorování a sdělil údaje o všech zjištěných zajímavých druzích motýlů. V r. 1909 publikoval sdělení o křížení baboček Vanessa Io L. s Aglais urticae L. (Ent. Ztschr., 23/1909, p. 86).

Poppovy sběry motýlů jsou zastoupeny v entomologické sbírce Karlovarského městského muzea.

P O S P Í Š I L Jiří

nar. 4. X.1938 v Hradci Králové - zemř. 25.IX.1983 v Chebu.

Národnost česká. Důstojník ČSLA. Entomolog-amatér. Členem Čs. spol. ent. byl od r. 1982.

Žil a pracoval v Chebu jako voják z povolání v hodnosti majora Československé lidové armády.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Věnoval se faunistice a koleopterologický průzkum prováděl převážně v okruhu svého působiště na Chebsku a na dalších lokalitách v západních Čechách.

P O S P Í Š I L Kristián

nar. 6.VIII.1907 v Olomouci - zemř. 17.XII.1982 v Praze.

Národnost česká. Poštovní úředník, Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. byl od r. 1938.

Obecnou školu vychodil v Humpolci a v r. 1918 nastoupil do Slovan-

ského gymnázia v Olomouci, kde ukončil 4. třídu. Na otcovo přání přešel do učení jako tiskařský sazeč, ale po dvou letech musel ze zdravotních důvodů sazečské práce zanechat a přešel studovat do 5. třídy české státní reálky v Olomouci. Studium ukončil v roce 1927 maturitou. V roce 1928 byl přijat do služeb československé státní pošty a zaměstnání nastoupil u poštovního úřadu v Čáslavi. Po vykonání základní vojenské služby nastoupil zpět do Čáslavi, ale záhy byl přeložen do Prahy, kde byl přidělen na hlavní poštu. Po absolvování kurzu pro provozní úředníky se přihlásil ke službě ve vlakové poště. V době německé okupace byl v květnu r. 1942 zatčen gestapem za ilegální činnost prováděnou od r. 1940 v odbojové skupině "Věrní zůstaneme". Byl odsouzen pro přípravu velezrady na tři roky a vězněn v Německu až do konce války. Po návratu do osvobozené vlasti nastoupil v roce 1945 opět službu u vlakové pošty a konal ji až do doby odchodu do důchodu v roce 1967.

Entomologii se začal věnovat v raném mládí a zůstala jeho hlavní zálibou po celý život. Jako koleopterolog se zabýval sběrem a studiem tesaříků (Cerambycidae) celého světa a z ostatních čeledí kompletoval reprezentační výběr. Jeho zaměstnání ve vlakové poště mu poskytovalo dobrou příležitost sbírat ve volném čase na mnoha nejružnějších lokalitách v celém Československu. Sbírku obohacoval též sběry ze svých zahraničních exkurzí. V průběhu let navštívil Rumunsko, Jugoslávii, 6x Bulharsko, dále Kypr, Turecko a Sovětský Svaz, kde 4x sbíral na Kavkaze a v Arménii a 2x ve Střední Asii. Intenzivní sběratelská činnost Pospíšilovi umožnila rovněž dobrou a aktivní výměnu materiálu z ciziny. Vyměňoval se sběrateli z celého světa, zvláště hojně z Japonska a Austrálie.

Kromě sběru a preparace brouků se zabýval též jejich pěstováním z larev a u některých druhů již od vajíčka.

Kristián Pospíšil po řadu let aktivně pracoval jako člen ústředního výboru Čs. společnosti entomologické a pomáhal zajišťovat pro členy Společnosti preparační a sběratelské pomůcky a antikvární odbornou literaturu. Publikoval jen drobné faunistické zprávy a technické rady mladým sběratelům. Větším literárním příspěvkem je článek o tropických tesařících tribu Batocerini "Obři z Nové Guineje" (Živa, 26/1978). Pospíšilova koleopterologická sbírka měla v souhrnu rozsah přes 100.000 kusů brouků. Po sběratelově smrti větší část sbírky zůstala v majetku rodiny. Sbírka Coleopter o rozsahu přes 20.000 ex. a hmyz jiných řádů z různých oblastí je uložena v entomologickém oddělení Slovenského národního muzea v Bratislavě. Další část sbírky Coleopter z jihozápadní

Austrálie o rozsahu cca 8.300 ex. je uložena v Moravském muzeu v Brně.

B i o g r a f i e :

Čermák P.: Seventieth birthday of Kristian Pospíšil. Acta Ent. Bohemoslov., 75., 1978, p. 64.

Anonym: K. Pospíšil z Prahy. Novinové sdělení o 60leté sběratelské činnosti. Lidová Demokracie ze 4.IV.1974, Zemědělské noviny ze 4.IV.1974.

P O U R Josef

nar. 5.V.1901 v Zadní Huti u Rožmitálu - zemř. 13.XI.1983 v Jihlavě. Národnost česká. Lesník, Entomolog-amatér, koleopterolog a lepidopterolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1939.

Po vychození obecné školy ve Hvoždanech a měšťanky v Rožmitále pod Třemšínem nastoupil do lesnické školy v Písku, kde po třech letech studium dokončil. Byl přijat do služeb velkostatku pražského arcibiskupství na revír Roželov. Po ukončení vojenské služby se opět vrátil na tento velkostatek a pracoval v revíru Varta a po čase v revíru Teslíny. V roce 1928 byl jmenován lesním, přidělen do lesovny Zaběhlá v Brdech a působil tam 12 let. V dubnu r. 1940 se s rodinou přestěhoval na velkostatek Nový Rychnov, kde složil úřední zkoušku pro lesní hospodáře a byl jmenován polesným pro polesí Losy a Hutě-Mešnice. Po revizi pozemkové reformy přešel do služeb Státních lesů a byl ustanoven vedoucím polesí Losy u ředitelství v Třešti. Později byl přidělen pod ředitelství Státních lesů v Kamenici nad Lipou, kde pracoval až do důchodu, kdy se přestěhoval k dceři do Jihlavy.

Zájem o entomologii projevoval od studentských let. Zabýval se sběrem a studiem brouků (Coleoptera) a motýlů (Lepidoptera). Věnoval se faunistice a průzkum prováděl v místech svého služebního působení. Sbíral v Brdech v okolí působiště Zaběhlá na Blatensku a později na Českomoravské vysočině v okolí Nového Rychnova na Pelhřimovsku. Výsledky svých průzkumů sám nepublikoval, ale významnější jeho nálezy uváděli jiní entomologové (např. K. Kult, A. Smetana, L. Heyrovský, J. Týkač, V. Zouhar aj.). Vedle entomologického průzkumu prováděl též průzkum rostlinných společenstev v okolí Nového Rychnova, založil velký herbář a zhotovil přes 80 kusů věrných modelů kloboukatých hub, které věnoval jihlavskému muzeu.

Josef Pour shromáždil entomologickou sbírku o rozsahu cca 8.000 ex. brouků a 3.000 ex. motýlů, která je zajímavá tím, že umožňuje určité regionální srovnání mezi entomofaunou Brd a Českomoravské vysoči-

ny. Sbírka zůstala v majetku Pourouva vnuka ing. Fr. Hřebena, který v doplňování a rozšiřování sbírky pokračuje.

P R A C H František Karel

nar. 1.XII.1839 v Rovensku u Turnova - zemř. 29.IV.1863 v Praze.
Národnost česká. Přírodovědec, zoolog, asistent Českého musea, spolupracovník dr. Ant. Friče. Nositel Ceny pražské univerzity.

Do obecné školy chodil nejprve v Rovensku, později v Jičíně. V roce 1853 se s matkou přestěhoval do Prahy, kde studoval na novoměstském gymnáziu a na lékařské fakultě pražské univerzity. Od roku 1858 pracoval v zoologickém oddělení Českého musea jako asistent entomologie. Byl pracovníkem velmi nadaným a v péči o svěřené sbírky nadmíru horlivým. V letech 1858-1862 organizoval spolu s Em. Lokayem sen., dr. K. Spottem a K. Rengerem pro České museum sběratelské exkurze, při nichž sbírali takové skupiny hmyzu, které byly v té době v muzejních sbírkách slabě zastoupeny. Podnikal četné sběratelské vycházky do pražského okolí, např. na ostrov Štvanici a na Závist u Zbraslavi, kde se věnoval především sběru a studiu dvoukřídlého hmyzu. Další jeho cesty byly do jihočeské Soběslavi, do Jizerských hor a do Krkonoš. V přírodovědeckém časopise Živa z r. 1861 uveřejnil práci "Plazové a obojživelníci země české", především se však zabýval studiem českého hmyzu a podrobně studoval pavouky. Napsal: "Život pavouků pravých či předoucích - Araneae" (Živa, 8/1860), "Vosí stát" (Živa, 9/1861), "Monographie der Thomisiden der Gegend von Prag" (Zool.-bot. Verh. Wien, 1866). Předčasná smrt zabránila v rozvinutí jeho velkých přírodovědeckých, zvláště entomologických schopností.

B i o g r a f i e :

Anonym: František Prach. Živa, 11., 1863, p. 192.

Doucha F.: Frant. Prach. Příspěvky k životopisům. Čas. Čes. Musea, 37, 1863, p. 32.

Frič A.: František Prach. Vesmír, 21., 1892, p. 145.

Ottův slovník naučný, díl 20 (Prach Fr., p. 532), Praha, 1903.

P R A C H Hynek

nar. 1812 - zemř. 1892.

Národnost česká. Ekonom, strýc přírodovědce a muzejního asistenta F.K. Pracha. Včelař.

Byl váženým měšťanem v Rovensku u Turnova, kde se věnoval včelař-

ství a umělému chovu ryb. Jako vyspělý a horlivý včelař choval na svém sídle kolem 100 úlů včelstev. Zabýval se studiem bionomie včely medonosné.

B i o g r a f i e :

Anonym: Úmrtí - Hynek Prach. Vesmír, 21., 1892, p. 108.

P R E I S Karel, Prof., Dr.techn.

nar. 20.VIII.1846 v Praze - zemř. 27.IV.1916 v Praze.

Národnost česká. Vysokoškolský profesor, chemik, cukrovarník, ředitel výzkumné stanice cukrovarnické. Čestný doktor technických věd, dvorní rada, rytíř Řádu železné koruny III. tř. Od r. 1893 řádným členem Královské české společnosti nauk. Entomolog-amatér. Členem Č. spol. ent. od r. 1904. V roce 1905 za Čechy uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin.

Studoval chemii na pražské a curišské technice. V roce 1867 studium ukončil a stal se chemikem v hutích v Komárově u Hořovic. V r. 1868 získal asistenturu na české technice u prof. V. Šafaříka a brzy potom byl ustanoven docentem hutnictví. V r. 1876 byl jmenován mimořádným a v roce 1882 řádným profesorem chemie c.k. České vysoké školy technické v Praze. V průběhu své vysokoškolské dráhy začal Preis orientovat svou práci a snažení na činnost v průmyslu cukrovarnickém. Cukrovarnický obor si tak oblíbil, že mu obětoval všechny své síly a vědomosti a cukrovarnické kruhy mu vděčily za jeho nezištné úsilí pro rozvoj tohoto průmyslového odvětví. V r. 1872 se ujal redakce "Časopisu cukrovarnického", který redigoval v českém i německém jazyce až do r. 1875, kdy zanikl. V roce 1883 založil a redigoval nový časopis Listy cukrovarnické. Při české technice založil cukrovarnické muzeum a ve spolupráci se Spolkem pro průmysl cukrovarnický v Čechách založil v r. 1895 Výzkumnou stanici cukrovarnickou v Praze. V roce 1906 odešel do výslužby a věnoval se plně své velké a oblíbené zálibě - entomologii.

S velikým zájmem a pílí prováděl sběry motýlů a dvoukřídlého i blanokřídlého hmyzu a v r. 1904 se začal věnovat speciálnímu studiu českých kříšů. Jako zakladatel a bývalý ředitel výzkumné cukrovarnické stanice měl též trvalý zájem o odborné otázky týkající se sledování chorob a škůdců cukrové řepy a ochranných opatření proti nim. Své entomologické vycházky orientoval v průběhu školního roku jen na blízké pražské okolí, kdežto prázdninové období věnoval cele sběratelské činnosti nejen na různých místech Čech, ale i v zahraničí (v pobaltských státech, v jižních Tyrolích aj.). Z entomologů byl v užším přátelském

styku s Ing. Floriánem Hanušem, Ing. Milanem Nevolem, stavitelem Josefem Srdínkem a dr. Jindřichem Uzlem.

V roce 1916 byla chotí zesnulého Annou Preisovou celá entomologická sbírka věnována České entomologické společnosti, která ji spravovala a ošetřovala do r. 1921, kdy ji předala Národnímu muzeu v Praze.

B i o g r a f i e :

Uzel J.: Dvorní rada Dr. Karel Preis +. Časopis Č. spol. ent., 13., 1916, p. 39-43.

Uzel J.: Prof. dr. Karel Preis jako přírodník. Listy cukrovarnické, 34., 1916, č. 26-27, p. 348-351.

Ottův slovník naučný. Díl 20. (Preis K., p. 619-620). Praha, 1903.

Masarykův slovník naučný. Díl 5 (Preis K., p. 965). Praha, 1913.

Stručná zpráva jednatelská (informace o předání sbírky K. Preise Nár. muz. v Praze). Časopis Čs. spol. ent., 17., 1921, p. 1.

P R E S L Jan Svatopluk, Prof., Med.Dr.

nar. 4.IX.1791 v Praze - zemř. 6.IV.1849 v Praze.

Národnost česká. Vysokoškolský profesor, přírodovědec, zoolog, botanik, tvůrce českého přírodovědeckého názvosloví. Člen Královské české společnosti nauk a Vídeňské akademie.

Studoval na piaristickém gymnáziu v Panské ulici v Praze a potom úspěšně absolvoval pražskou lékařskou fakultu. V srpnu r. 1816 byl promován doktorem medicíny a byl přijat jako asistent ústavu přírodopisu na lékařské fakultě v Praze. V r. 1819 a v první polovině r. 1820 byl profesorem přírodopisu a technologie na lyceu v Olomouci. V květnu 1820 z Olomouce odešel do Prahy na lékařskou fakultu, kde byl ve svých 29 letech jmenován profesorem zoologie a mineralogie. Byl pověřen správou univerzitních přírodovědeckých sbírek a jeho zásluhou byl založen zoologický kabinet. S podporou vládního stipendia vykonal několik zahraničních studijních cest (do Itálie, Švýcarska, Tyrol, Uher, Polska a Německa), kde navštívil přírodovědecké ústavy a instituce. Velice záslužné byly Preslovy snahy o rozšiřování přírodních věd v Čechách a o rozvoj české přírodovědecké literatury. Stal se tvůrcem české odborné terminologie nejen v oboru zoologie, ale i jiných přírodních věd. V r. 1821 začal redigovat první česky psaný vědecký časopis "Krok", v němž publikoval vlastní přírodovědecké, hlavně botanické a zoologické práce. Z entomologických prací je možno jmenovat "Hlísta v brouku, krajník zlatý (*Calosoma sycophanta*) zvaném nalezená" (Krok, 1824. p. 134-136), "Navržení soustavy živočichů dle tříd, řádů a rodů a spolu

pokus zčeštění potřebných v živočišstvu názvů. Třída 18. Hmyzové (Krok, 1827, p. 250-266). Z hlavních spisů to byl především jeho pokus o pr-
vou soustavnou česky psanou zoologii, vydanou v r. 1834 pod názvem
"Ssavecstvo", kde v objemném svazku o 388 stranách byla systematika veš-
kerého živočišstva, tedy i v té době známého hmyzu. Toto dílo mělo
v tehdejší době značný význam a bylo jedním z nejpozoruhodnějších. Sna-
ha o vytvoření dokonalého terminologického aparátu pro celou soustavu
přírodních věd v češtině, byla hlavním úkolem a životním dílem Preslo-
vým.

K počtě a uctění památky českého buditele a znamenitého přírodo-
vědce pojmenoval in memoriam dr. J. Obenberger dva brazilské krasce
Taphrocerus pressli Obenb. (1924) a *Agrilus pressli* Obenb. (1932).

B i o g r a f i e :

Weitenweber V. R.: Nástin životopisů českých přírodoskumců. I. Jan
Svatopluk Presl. Živa, 1., 1853, p. 22-27.

Anonym (t.): Památce Jana Svatopluka Presla. Vesmír, 11., 1882, p. 184
-186.

Bernard A. J.: Ke stoleté památce narozenin arcioťce českých přírodo-
pisův Jana Svatopluka Presla. Vesmír, 20., 1891, p. 266-267, 278
-279.

Kf. (Kafka J.): Oslava stých narozenin dr. Jana Svatopluka Presla. Ves-
mír, 21., 1892, p. 49-50.

Procházka J. Sv.: 80. výročí úmrtí Jana Svatopluka Presla. Příroda,
22., 1929, p. 293.

Procházka J. Sv.: Jan Svatopluk Presl - k osmdesátému výročí jeho úmr-
tí. Věstník Zemědělské akademie, 5., 1929, p. 1019-1022.

Navrátil M.: Almanach českých lékařů (Presl J. Sv., p. 245-246). Praha,
1913.

Ottův slovník naučný. Díl 20 (Presl J. Sv., p. 640-644). Praha, 1903.

Černohorský Z.: Stručné životopisy slavných přírodovědců - Jan Svato-
pluk Presl. Vesmír, 51., 1972, p. 94.

P R E S L Karel Bořivoj, Prof., Med.Dr., PhDr. h.c.

nar. 17.II.1794 v Praze - zemř. 2.X.1852 v Praze.

Národnost česká. Lékař, vysokoškolský profesor, kustod Českého musea
v Praze. Přírodovědec, botanik a zoolog. Od r. 1835 člen Královské čes-
ké společnosti nauk.

Studoval medicinu na pražské univerzitě, kde byl v roce 1818 pro-
mován doktorem lékařství. Po odchodu bratra J. Sv. Presla do Olomouce

se v roce 1819 stal asistentem ústavu přírodopisu na pražské lékařské fakultě a od 5.II.1823 do roku 1835 kustodem zoologických a botanických sbírek Českého musea v Praze. V roce 1828 zastával úřad krajského fyzika (Kreisfysikus) u Berounského úřadu se sídlem v Praze a od r. 1829 byl sekretářem pražské lékařské fakulty. Postavení přiměřeného jeho významu se mu dostalo až v roce 1832, kdy byl jmenován profesorem všeobecného přírodopisu a technologie na filozofické fakultě v Praze.

K. B. Presl jako typ tichého badatele měl velmi dobré předpoklady pro muzejní vědeckou práci. Měl vřelý vztah k muzejním sbírkám a v roce 1823 se podílel na muzeem vydaném "Ponaučení pro sběratele", ve kterém se veřejnost žádala o sběr dokladového materiálu české fauny s návodem, jak při sběru postupovat. Velký důraz byl kladen na získávání ukázek lovné zvěře, netopýrů, měkkýšů a hmyzu. Kustod K. B. Presl byl především botanikem, který v muzejním botanickém kabinetu pilně pořádal a studoval herbáře pro svou vědeckou práci. Se zájmem a péčí však vedl i kabinet zoologický, kde vědecký význam zoologických sbírek v době jeho kustodství vzrostl. Do konce roku 1835, kdy trvale ukončil činnost kustoda v zoologickém kabinetu, měla hromadná entomologická sbírka 1.222 inventárních položek. Vedle svých četných vědeckých spisů z oboru botaniky, psal K. B. Presl také popularizující knížky zoologického obsahu, např. "Naturgeschichte für Kinder und den ersten Unterricht" (1837-1840). V r. 1843 byl v písemném styku s kustodem c.k. zoologického kabinetu a entomologem ve Vídni Johannem Angelo Ferrarim.

K počtě K. B. Presla in memoriam byl pojmenován střevlík *Carabus hortensis* L. v. *preslii* Dej. z Řecka.

B i o g r a f i e :

Weitenweber V. R.: Karel Bořivoj Presl. Živa, 1., 1853, p. 56-59, p. 83-86.

Ottův slovník naučný. Díl 20 (Presl K. B., p. 644-645).

Masarykův slovník naučný. Díl 5 (Presl K. B., p. 972). Praha, 1931.

Štěpánek O.: Stopadesát let zoologie Národního muzea v Praze (Presl K. B., p. 21-23). Časopis Národního muzea v Praze, odd. přír., r. 138-139, 1969-1970.

P R E Y S L E R Jan Daniel

nar. 1768 v Praze - zemř. 23.IV.1839 v Praze.

Národnost česká. Státní úředník, hormistr. Přírodovědec, entomolog.

V roce 1789 nastoupil jako adjunkt do c.k. komorního správního úřadu v Praze, kde byl od r. 1801 povýšen na administrátora a v r.

1805 získal titul rady. V roce 1805 svou práci v úřadě ukončil a v r. 1807 působil jako člen představenstva sirotčince u sv. Jana Křtitele v Praze. Za období mezi roky 1808 a 1832 nejsou o jeho životě a práci známy konkrétní údaje - pravděpodobně žil mimo Prahu nebo v cizině. Další údaje o jeho pracovní činnosti jsou známy až od roku 1833, kdy pracoval jako hormistr (bergmistr) v komorních železárnách ve Zbirohu, V roce 1838 odešel do výslužby.

Preysler se od mládí věnoval entomologii, především studiu brouků (Coleoptera). Koleopterologické sběry prováděl v Praze i v pražském okolí. U zasypaného bubenečského rybníka zjistil pod kamenem v kolonii mravenců do té doby neznámý nový rod i druh brouka *Claviger testaceus* (kyjorožec) a z pražského okolí též v r. 1791 podal podrobný popis a bionomii velmi vzácného montánního *Cantharida Nepachys cardiacae* L., který záhy po Linnéově popisu uvedl v Mayerových *Sammlungen physikalischer Aufsätze* (1., 1791) Dresden). Preysler napsal první, německy psaný seznam českého hmyzu o názvu "Verzeichniss böhmischer Insecten. Erster Hundert mit zwei Kupfertafeln", který byl vydán v Praze r. 1790 v nakladatelství Augusta Meissnera. Tento Preyslerův vědecký spis byl vyznamenán stříbrnou medailí Královské české společnosti nauk.

V letním období r. 1791 prováděl Preysler společně s přítelem T. J. Lindackerem první přírodovědecký výzkum Šumavy a výsledky uvedli v práci "Beobachtungen über Gegenstände der Natur auf einer Reise durch Böhmerwald im Sommer 1791" (Drážďany, 1793). V práci jsou uvedeny nálezy nových nebo méně známých druhů hmyzu, které byly provedeným průzkumem zjištěny. Další oblastí Čech, kde Preysler v době své pracovní působnosti prováděl sběr brouků, bylo okolí Zbiroha. Exempláře s lokalitou Zbirow a s jménem Preyslera jsou zastoupeny ve sbírce evropských brouků MUDr. J. V. Helfera, která je uložena v entomol. odd. Národního muzea v Praze. J. D. Preysler byl také výborný malíř a rytec, zpodobující především přírodu. Na barevných mědirytinách z let 1797-1799 zobrazil značné množství evropských brouků. Vedle entomologie se zajímal též o průzkum floristický a herbářový dokladový materiál jeho sběrů je uložen v herbářích botanického oddělení Národního muzea v Praze (PR).

B i o g r a f i e :

Eiselt J. N.: Geschichte Syst. und Literatur der Insectenkunde (Preysler J. D., p. 64-65).

Rozkošný R., Chvála M., Pont A. C.: *Diptera Described by Johann Daniel Preysler, 1790-1793. Scripta Fac. Sci. Nat. Univ. Purk. Brun. Vol.*

12 (1982), No. 7 (Biologie), p. 349-356.

Picka J.: Staropražská entomologie (J. D. Preysler). Živa, 32., 1984, p. 103-104.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae. Serie I., Bd. 3., 1928 (Preysler J. D., p. 957).

Rozkošný R.: Bibliography of Diptera in Czechoslovakia 1758-1965.

(Preysler J. D., p. 127). Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1971.

P R Í H O D A Pavol

nar. 1840 Skalica - zemř. 1908.

Národnost slovenská. Duchovní. Včelař, včelařský publicista.

Působil jako farář ve Svatém Borském Mikuláši v okrese Malacky (nyní okr. Senica). Na své faře se věnoval praktickému včelaření a byl velmi úspěšným chovatelem matek italského plemene včel. Aktivně propagoval včelaření ve spolkových úlech včelařských spolků na Slovensku. O své včelařské práci si vedl písemné záznamy, a zkušenosti s chovem italských včelích matek uveřejňoval v časopise Obzor.

B i o g r a f i e :

Milla J.: Včelářský náučný slovník (Prihoda P., p. 182). Příroda, Bratislava, 1971.

P R I N C Vojtěch

nar. 20.IV.1846 v Šimanově u Humpolce - zemř. 26.I.1931 v Praze.

Národnost česká. Středoškolský profesor. Přírodovědec, entomolog-amatér. Členem Č. spol. ent. od roku 1905. Členem Klubu přírodovědeckého v Praze od r. 1870, čestným členem od r. 1929.

Žil v Praze a věnoval se učitelskému povolání. Od 24.VIII.1888 byl ustanoven jako c.k. profesor přírodopisu Státního gymnázia v Praze II. a v roce 1913 mu byl udělen titul c.k. školního rady.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera) i motýlů (Lepidoptera). Sbíral v pražském okolí a na různých lokalitách středních Čech. Aktivně také sbíral různý hmyz pro výukové účely a doplňoval sbírky gymnazijního přírodopisného kabinetu. Byl literárně činný jako přírodovědecký publicista.

P R I N Z Johann, Ing.

nar. 21.XI.1845 ve Vídni - zemř. 5.II.1934 ve Vídni.

Národnost německá. Státní zaměstnanec, železniční inženýr. Entomolog-amatér, lepidopterolog. V r. 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin.

Žil a působil ve Vídni jako zaměstnanec o.k. státní dráhy v hodnosti vrchního železničního inspektora, později jako dvorní rada.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem motýlů (Lepidoptera). Jeho služební povinnosti i letní rekreační pobyty jej častěji zavedly do Čech, kde prováděl lepidopterologické sběry v okolí Janských Lázní, Tanvaldu a Josefova. Údaje o významných nálezech z těchto českých oblastí poskytl Prinz JUDr. J. Sterneckovi pro jeho "Prodromus českých motýlů" z r. 1929.

B i o g r a f i e :

Reisser H.: Prinz Johann. Zeitschrift für Österreichischen Entomologen Verein, 19., 1934, p.40-42.

P R O C H Á Z K A Alois

nar. 27.IV.1874 v Rakovníku - zemř. 19.II.1922 ve Vrchlabí.

Národnost česká. Ředitel cukrovaru. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1909.

Vystudoval reálku v Rakovníku a po ukončených studiích na Českém učení technickém se věnoval technické práci v cukrovarnickém průmyslu. Pracoval v cukrovarech v Jičíně, Cerhenicích a v letech 1909-1917 v Klobukách u Slaného jako technický cukrmistr. V roce 1918 přešel do cukrovaru v Pardubicích, kde byl pověřen funkcí ředitele a působil zde až do konce života v r. 1922.

Od mládí se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Byl znám jako vzorný preparátor hmyzu a za velice vzorně uspořádané sbírky, které vystavoval na Krajské hospodářsko-lesnické výstavě ve Slaném mu byl udělen čestný diplom. Sbíral ve svých pracovních působištích, zvláště v okolí Klobuk (Pálašský háj u Klobuk), v okolí Slaného a Bilichova (Bilichovské rybníky, Bilichovské lesy) a na Pardubicku. Koleopterologické exkurze podnikal též na Slovensko, kde naposledy v r. 1921 sbíral ve Vysokých Tatrách. Zahraniční sběratelské cesty uskutečnil do Bosny a Dalmacie. Údaje o jeho významnějších nálezech brouků z okolí Klobuk (p. 60, 208, 442), Slaného (p. 42), Nepoměřic v Čechách (p. 212), z Bilichovských lesů (p. 417) cituje ve svém "Přehledu čs.

brouků" brněnský entomolog MUDr. Ant. Fleischer. Údaji o významných družích tesaříků (Cerambycidae) ze své sbírky přispěl do "Seznamu čs. tesaříků" z r. 1930 JUDr. L. Heyrovskému.

K počtě A. Procházky byly pojmenovány nové taxony brouků - bosenský *Anophthalmus bilimeki procházkai* Obenb. (1913) a in memoriam krásce *Agrilus sulcicollis Redtb. a. procházkai* Obenb. (1927). Procházková sbírka Coleopter o rozsahu cca 11.000 ex. z palearktické oblasti (větším dílem z Čech) je uložena v entomolog. odd. Národního muzea v Praze.

B i o g r a f i e :

Rk. (Rambousek Fr.): Řed. Al. Procházka +. Časopis Čs. spol. ent., 19, 1922, p. 12.

P R O C H Á Z K A Jan

nar. - zemř.

Národnost česká. Odborný učitel. Entomolog-amatér, koleopterolog.

Žil a působil jako učitel v Místku na Moravě. V entomologii se věnoval studiu brouků (Coleoptera). Provedl revizi střevlíků rodu *Harpalus* Fabr. palearktické fauny a aktivně se zabýval studiem brouků skupiny *Danacaea* v rámci palearktické oblasti. Své práce publikoval v odborných časopisech *Wiener entomologische Zeitung* a *Verhandlungen naturforschenden Vereines in Brünn*. Bibliografie jeho prací z let 1892-1896 je uvedena v *Index Litteraturae Entomologicae*, Serie II., Bd. 3., p. 334.

P R O C H Á Z K A Karel

nar. - zemř. 3.I.1918 v Praze.

Národnost česká. Středoškolský profesor. Entomolog-amatér.

V letech 1885-1914 působil jako profesor gymnázia v Roudnici nad Labem. Byl klasickým filologem a vyučoval předměty latinu a řečtinu. Po odchodu do výslužby z Roudnice přesídlil na Královské Vinohrady v Praze, kde žil až do konce života.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Sbíral v okolí Roudnice n. Lab., v Polabí a v širším pražském okolí. Do základů entomologického sběratelství jej uvedl a zaučil významný a přední český entomolog prof. Jan Roubal.

P R O K E Š Josef, MUDr.

nar. 17.III.1841 - zemř. 2.VII.1927 ve Šternberku u Smečna.
Národnost česká. Lékař, zdravotní rada. Včelař, zakladatel včelařského spolku.

Lékařskou praxi provozoval v Praze a v sedmdesátých letech min. stol. působil jako vězeňský lékař v trestnici svatováclavské, kde věnoval zvláštní péči českým politickým vězňům. Po 20 let byl činný v odborných lékařských organizacích.

Aktivně se zabýval včelařstvím a v roce 1905 založil spolu se včelaři Böhmem a Neřukou Pražský včelařský spolek, v jehož čele byl od roku 1907 jako starosta. Svůj včelín měl ve Smečně u Šternberka.

. B i o g r a f i e :

Schönfeld A.: Nejstarší starosta včelařského spolku. K jubileu 85. narozenin. Český včelař, 60., 1926, p. 118-119 (uveden portrét).
Masarykův slovník naučný. Díl 5 (Prokeš J., p. 995-996). Praha, 1931.

P R O K Š Karel, Ing.

nar. 6.VII.1905 v Praze - zemř. 19.V.1973 v Nižboru u Berouna.
Národnost česká. Lesní inženýr, pracovník Stát. lesů a Stát. rybářství. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1924.
V letech 1926-1930 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Středoškolské studium konal na I. české státní reálce v Ječné ulici v Praze, kde maturoval v roce 1926. V téže roce vstoupil na Vysokou školu zemědělského a lesního inženýrství ČVUT v Praze a studoval lesnictví. Studium ukončil v r. 1930 a získal titul lesního inženýra. V roce 1931 nastoupil do Státního výzkumného ústavu pro ochranu lesů v Praze-Dejvicích, odkud byl přidělen na práce k likvidaci kůrovcové kalamity ve Vysokých Tatrách. Po dokončení práce ve Výzkumném lesnickém ústavu byl přijat jako technický úředník stavební firmy Nejedlý-Řehák a spol. a zastával funkci tajemníka I. Celostátní výstavy myslivosti u Zemědělské jednoty v Praze, V letech 1933-1937 byl zaměstnán u Ředitelství Stát. lesů v Liptovském Hrádku na Slovensku, odkud v roce 1938 přesídlil do Čech a působil na lesní správě ve Smečně u Slaného. Později byl na lesní správě v Brandýse n. Labem a řídil venkovní lesní práce na Křivoklátsku, na Drahanské vysočině a na Boskovicku. Po druhé světové válce byl přednostou lesní správy v Železně Rudě na Šumavě a po čase jako přednosta lesního úřadu ve Vysokém Chlumci u Sedl-

čan, odkud přešel na lesní správu do Nižboru u Berouna. V roce 1957 odešel od Stát. lesů do služeb Státního rybářství Háje u Prahy, kde prováděl taxaci rybníků. Do důchodu šel v roce 1965.

Entomologii se ing. K. Prokš věnoval od doby středoškolských studií. Zabýval se sběrem a studiem brouků (Coleoptera) a specializoval se na tesaříky (Cerambycidae). Sběry prováděl ve Vysokých Tatrách a za pobytu v Liptovském Hrádku, hodně sbíral v Nízkých Tatrách a často jezdil na jihovýchodní Slovensko. V Tatrách sbíral řadu vzácných druhů tesaříků a podařilo se mu zjistit a prozkoumat bionomii a vývoj velmi vzácného tesaříka *Gaurotes excellens* Brancs. V době své působnosti na Šumavě zjistil v okolí Železné Rudy vzácného tesaříka javorového *Rhopalopus ungaricus* Herbst. Podle míst svých pracovních působišť hodně sbíral na Slánsku, Kladensku, Křivoklátsku, Sedlčansku, v okolí Brandýsa n. Labem a Nižboru a četně i v pražském okolí. Ing. K. Prokš své četné entomologické poznatky a zjištění nepublikoval, ale spolupracoval s jinými entomology, kterým poskytoval své údaje. Např. přispěl JUDr. L. Heyrovskému údaji o významných nálezech tesaříků do jeho Seznamu čs. Cerambycidů z r. 1930 a později i do 5. svazku Fauny ČSR Tesaříkovití - Cerambycidae z r. 1955. K počtě ing. K. Prokše pojmenovali někteří autoři jeho jménem nové taxony brouků - např. *Aphodius rectus* Motsch. a. prokši Tesař (1934), *Judolia erratica* Dalm. a. prokši Heyr. (1926), *Rosalia alpina* L. a. prokši Sekera (1938), *Strangalia thoracica* Creutz. a. prokši Ješ. (1943), *Phytoecia argus* Fröl. a. prokši Heyr. (1951).

Po smrti ing. K. Prokše přešla jeho sbírka do entomolog. odd. Národního muzea v Praze.

P R O S C H E K Ervin, Ing.

nar. 1890 - zemř.

Národnost česká. Lesní inženýr. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1927. V roce 1930 za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Po studiích na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství ČVUT v Praze, kde získal diplom lesního inženýra, začal pracovat v lesním hospodářství. V letech 1927-1947 působil ve funkci lesního kontrolova v Otradovicích u Staré Boleslavi. V r. 1948 ve stejné funkci přešel na lesní správu do Brandýsa n. Labem. Od počátku šedesátých let žil na odpočinku v obci Hředle u Rakovníka.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera).

Sbíral v pražském okolí a na různých lokalitách středních Čech. V roce 1934 podnikl sběratelskou exkurzi do Řecka, kde v okolí Chelmosu zjistil nový druh krasce, který dr. J. Obenberger popsal a ke sběratelově počtě pojmenoval jako *Chalcophora proscheki* Obenb. (1935), další novou formou českého krasce z Čelákovic byl *Agrilus graminis* Cost. et Gory v. *proscheki* Obenb. (1940).

P Ř E R O V S K Ý Jakeš Vít, (Jakessius, Jokassius)

nar. - zemř.

Národnost česká. Lutheránský kněz, latinsko-český spisovatel. Žil a působil v 17. století.

Byl farářem v různých místech Čech a posléze v Praze na Starém Městě pražském, kde v roce 1621 připadl na něho těžký a smutný úkol, dodat poslední útěchu českým pánům odsouzeným na smrt. V prosinci r. 1621 byl sám spolu s ostatními lutheránskými kněžími z Prahy vypovězen. Přešel do Kutné Hory, odkud v červenci r. 1623, kdy byl donucen se z Čech vystěhovat vůbec, odešel do Německa a usadil se v Drážďanech. Živil se vyučováním a spisovatelstvím. Přerovského literární činnost počala v roce 1602 a trvala do roku 1647. Ponejvíce psal spisy nábožensko-poučné a historické. Zabýval se však i přírodovědou a z těchto spisů jsou to např. "O zadržování a vylévání deště", "Knižka o povětrí země české" (1613).

Z entomologického hlediska za zmínku stojí jeho spis "Kázání o ko-bylkách" (1613).

P Ř Í V O R A Miroslav, MUDr., CSc.

nar. 29.V.1924 - zemř. 1980.

Národnost česká. Lékař, biolog. Entomolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1942.

Ve čtyřicátých letech studoval v Hradci Králové, později působil v Praze a od konce sedmdesátých let v Brně.

Zabýval se medicínou entomologií a zkoumal účinky insekticidů a chemosterilantů na hmyzí škůdce. Jako entomolog-sběratel se zabýval sběrem a studiem československých brouků (Coleoptera). Jeho sbírka Coleopter o rozsahu cca 4.000 ex. z ČSSR je uložena v entomolog. odd. Národního muzea v Praze.

B i o g r a f i e :

Rupeš V.: The fiftieth anniversary of MUDr. M. Přívora, CSc. *Folia parasitologica*, 21., 1974, p. 380.

P Š E N I Č K A František

nar. - zemř.

Národnost česká. Učitel. Entomolog-amatér, lepidopterolog. V letech 1920-1926 uveden za ČSR v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Žil v Teplicích-Lázních v Čechách, kde pracoval jako učitel.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem motýlů (Lepidoptera), pozornost věnoval i broukům (Coleoptera). Sběry motýlů příležitostně prováděl na různých lokalitách v Čechách, poněkud však sbíral na Teplicku. Sbíral u Bohosudova, kde zjistil obojetný exemplář smíšených znaků obou pohlaví motýla *Anthocharis cardamines* L. (bělásek řeřichový). Exemplář byl uložen v lepidopterologické sbírce entomologa H. A. Fassla z Teplic.

P U C H O L T Rudolf senior, Prof.

nar. 8.XII.1910 v Rakovníku - zemř. 8.I.1986 v Praze.

Národnost česká. Středoškolský učitel, akademický malíř. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1945.

Středoškolské studium konal v letech 1922-1929 v Rakovníku. Vysokoškolské vzdělání získal v letech 1930-1936 na výtvarné škole, kde byli jeho profesory C. Bouda a O. Blažíček a na Karlově univerzitě, kde studoval zeměpis. Aprobaci pro výuku kreslení dosáhl na fakultě architektury při ČVUT v Praze. Byl středoškolským profesorem kreslení na gymnáziích v Praze. Naposled učil na gymnáziu v Praze 9-Vysočanech, odkud odešel do důchodu. Byl členem Svazu výtvarných umělců a členem Purkyňovy výtvarné společnosti. Zabýval se též aktivně fotografováním, fotografoval hmyz a snímky publikoval v populárních časopisech.

Entomologii se věnoval od mládí, kdy jej ještě v Rakovníku přivedl ke sběru hmyzu tamní entomolog Emanuel Duchoň. Zabýval se systematickou a faunistikou brouků (Coleoptera). Hlavní pozornost věnoval čeledím Carabidae a Elateridae. Faunistický průzkum a sběry konal na Rakovnicku, Křivoklátsku a od roku 1968 prováděl průzkum koleopterofauny pražského okolí. Často sbíral na Slovensku v oblasti Nové Sedlice a ve Velké Fatře. Ve 20. a 30. letech podnikl sběratelské cesty do Itálie a Jugoslávie. Zajímal se o systematiku a faunisticko-ekologické studie Carabidů. Spolupracoval s řadou českých entomologů, především s ing. A. Jedličkou, prof. K. Kultem, dr. M. Fassatim, doc. dr. K. Hárkou a jinými. Jeho sbírka československých Carabidů (bez několika zcela vzácných druhů) je téměř úplná. K počtě R. Pucholta sen. byl pojmenován nový taxon drobného střevlíka *Acupalpus meridianus* L. a pucholti Ha-

velka (1950). Pucholtova koleopterologická sbírka zůstala v majetku rodiny.

B i o g r a f i e :

Lekeš E., Pfeffer A.: The 65th Anniversary of Rudolf Pucholt. Acta Ent. Bohemoslov., 72., 1975, p. 429-430.

Hůrka K.: 70th Birthday of Prof. Rudolf Pucholt. Acta Ent. Bohemoslov., 78., 1981, p. 271.

P U L C Václav

nar. 27.II.1909 v Teplicích v Čechách - zemřel 18.III.1978 v Teplicích v Čechách. Národnost česká. Železniční úředník, hudebník. Entomolog-amatér, koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1939.

Koncem třicátých let a v době německé okupace pracoval jako průvodčí česko-moravské dráhy (ČMD) a od roku 1945 jako průvodčí ČSD v Teplicích. Amatérsky hrál na lesní roh a později se hra na hudební nástroj stala jeho povoláním. Jako profesionální hudebník hrál v teplicském divadle a v Krušnohorském symfonickém orchestru.

V entomologii se zabýval brouky (Coleoptera) a zajímal se o čeleď Staphylinidae. Sběry prováděl převážně v severních Čechách a částečně i na jiných místech ČSSR. Vedle hudby a entomologie se zajímal též o kaktusářství. Byl členem entomologické sekce Vlastivědného kroužku při muzeu v Teplicích. Svou koleopterologickou sbírku (rozsah 38 krabic) ještě za života prodal do Oblastního vlastivědného muzea v Teplicích v Čechách, kde je uložena.

P U R K Y N Ě Cyril junior, JUDr.

nar. 14.VI.1895 v Praze - zemř. 6.II.1963 v Praze.

Národnost česká. Právník, státní úředník, ředitel zoologické zahrady. Nositel Řádu práce. Zoolog, entomolog-koleopterolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1915. Člen Čs. zoologické společnosti. V letech 1926-1930 je za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Absolvoval smíchovské gymnázium v Praze, kde maturoval v r. 1914. Dal se zapsat na právnickou fakultu Karlovy univerzity a po úspěšném studiu získal titul doktora práv. Po studiích nastoupil službu jako úředník okresního úřadu v Děčíně a později pracoval v Zemském úřadě v Praze. Zde zastával po řadu let funkci referenta v oddělení pro řízení muzeí a vědeckých ústavů. V roce 1945, při reorganizaci zemského úřadu, začal působit na Zemském národním výboru v Praze, kde pracoval

ve stejném odboru. Z titulu svých funkcí měl při řízení kulturních institucí možnost pomáhat a účinně podporovat rozvoj přírodních věd. Zvláště dle svých možností pomáhal přírodovědeckým oddělením Národního muzea. V roce 1949 se stal ředitelem Zoologické zahrady v Praze, v jejímž čele stál až do roku 1959, kdy odešel do důchodu.

Cyril Purkyně zůstal věrný přírodovědeckým tradicím rodiny Purkyněů a již jako gymnazijní student se začal věnovat entomologii. Za obor svého speciálního studia si zvolil rozsáhlou a velmi obtížnou čeleď brouků nosatcovitých (Curculionidae), v níž vynikl jako jeden z nejlepších znalců a jako determinátor byl vyhledáván i v zahraničí. Materiály pro svou sbírku Curculionidů sbíral hlavně na četných zahraničních cestách, které od svého mládí podnikal ve společnosti našich významných entomologů. Plánovitě probádal celý Balkánský poloostrov. Během řady let postupně navštívil téměř všechna pohoří v Jugoslávii, Bulharsku, Albánii i v Řecku. Zasloužil se, že z těchto cest přivezl bohaté entomologické sběry i z míst, kde se do té doby vědecky nesbíralo. Věnoval se též výzkumu broučů zvířeny Alp a Itálie a v r. 1959 sbíral v Mongolsku. V letech 1958 a 1961 prováděl sběry v SSSR na Kavkaze. O průzkum domácí entomofauny se zasloužil zejména četnými exkurzemi na Slovensko a bývalou Podkarpatskou Rus.

Řadu nově objevených druhů nosatců Purkyně sám popsal v několika svých vědeckých pracích, např. *Trachyphloeus skopljensis* z okolí Skoplje, *Mylacus bulgaricus* z Rodop, *Mylacus matejkai* z pohoří Jakupica, *Mylacus taygetanus* z Peloponésu, *Mylacus ossae* z pohoří Ossa v Řecku a jiné. Další nové druhy brouků Purkyněm objevené popisovali jiní odborníci a některé taxony nesou k počtě sběratele Purkyněho jméno. Jsou to např. z Carabidů *Tapinopterus purkyniei* Jedl. (1928), *Laemostenopsis purkyniei* Jedl. (1931), *Bembidion purkyniei* Jedl. (1932), *Colpodes purkyniei* Jedl. (1934), *Lebia purkyniei* Jedl. (1934), z Alleculidů *Cteniopos purkyniei* Mařan (1936), z Aphodiů *Aphodius purkyniei* Balthasar (1933) a více druhů Buprestidů popsaných dr. J. Obenbergerem. V roce 1958 byl popsán nový druh nosatce ze středních Čech, o jehož objev se Purkyně zasloužil: *Rhynchaenus purkyniei* Dieckmann (1958). Purkyně byl v dlouholetých vědeckých stycích s přírodovědeckými muzei v Paříži, Budapešti, Varšavě a Sofii, pro která determinoval a vědecky zpracovával materiály nosatců. Zapojil se i do řešení některých praktických problémů výzkumu nosatců v zemědělství. Zkoumal druhy škodící na cukrové řepě a výsledky svých zjištění zhodnotil ve vědeckých pojednáních. Byl členem mnohých přírodovědeckých společností a v období let 1919 až 1922 a

1931 až 1958 nepřetržitě pracoval ve výboru Československé společnosti entomologické. Byl členem výboru Čs. společnosti zoologické, dlouholetý vědecký spolupracovník Národního muzea v Praze a spolupracovník redakce přírodovědeckého časopisu Živa. Napsal řadu poutavých článků a odborných pojednání z práce v zoologických zahradách a byl spoluautorem knihy "Naše Zoo", která vyšla v nakladatelství Orbis v Praze.

Svou koleopterologickou sbírku věnoval již v roce 1932 entomologickému oddělení Národního muzea v Praze, kde je uložena. Obsahuje Coleoptera, speciálně Curculionidae o rozsahu cca 50.000 ex. z palearktické oblasti a vlastní i cizí typový materiál.

B i o g r a f i e :

Heyrovský L.: Za Dr. Cyrilem Purkyně. Čas. Čs. spol. ent., 60., 1963, p. 266-267.

Král J.: Zemřel dr. Cyril Purkyně, nositel Řádu práce. Zoologické listy, 12., 1963, p. 269-270.

Mařan J.: Za JUDr. Cyrilem Purkyně. Časopis Nár. muzea. Odd. přírod., 132., 1963, p. 109-110.

Táborský K.: Za Dr. Cyrilem Purkyně. Živa, 11., 1963, p. 96.

B i b l i o g r a f i e :

Časopis Čs. spol. ent., 60., 1963, p. 266-267.

Smetana O.: Entomologická bibliografie Československa 1951-1960. (Purkyně C., p. 109, 177). Academia Praha, 1969.

P U R K Y N Ě Emanuel, PhDr.

nar. 17.XII.1831 ve Vratislavi - zemř. 23.V.1882 v Bělé pod Bezdězem. Národnost česká. Syn přírodovědce a fyziologa Dr. J. Ev. Purkyně. Středoškolský profesor. Přírodovědec, botanik, zoolog. Od roku 1864 byl členem Komitétu pro přírodovědecký výzkum Čech.

Gymnazijní studia konal ve Vratislavi a později v Praze, kde vykonal i maturitu. V letech 1852-1854 studoval v Praze na lékařské fakultě, odkud přešel na fakultu filozofickou a cele se oddal studiu přírodních věd. V roce 1857 dosáhl doktorské hodnosti. Dík svým přírodovědeckým vědomostem byl schválen kustosem botanických sbírek Českého muzea, kde v této funkci působil v letech 1851-1860. V r. 1858 získal učitelské místo profesora přírodopisu na novoměstském gymnáziu v Praze, odkud v r. 1860 přešel na lesnickou akademii v Bělé pod Bezdězem, kde jako profesor přírodních věd působil 22 let. Vedle ostatních přírodovědeckých disciplín přednášel dle učební osnovy též zoologii, všeobec-

nou nauku o hmyzu a nauku o hmyzu lesním a lesních hmyzích škůdcích. Dále měl za povinnost zřizovat školní přírodopisné sbírky a pečovat o ně. Z těch důvodů podnikal sběratelské vycházky a exkurze na různá místa v Čechách (např. Mělník, Šumava, Sázava), nejvíce však v okolí svého působiště Bělé pod Bezdězem, kde často sbíral hmyz se svými studenty z lesnické školy. Byl velmi zkušeným a nadaným badatelem, o čemž svědčí jeho botanické práce a zoologická pojednání a články v časopise Archiv für Zoologie. V roce 1881 uveřejnil v Pražském zemědělském týdeníku práci o škodlivém hmyzu na porostu kletce v Krkonoších (Ein Insectenfrass in den Kieholzbeständen des Riesengebirges).

B i o g r a f i e :

- Anonym: Dr. Emanuel rytíř Purkyně. Vesmír, 11., 1882, p. 202-203.
Ottův slovník naučný. Díl 20 (Purkyně Em., p. 1007-1008). Praha, 1903.
Zuman F.: Emanuel Purkyně. Životopisná vzpomínka. Věda přírodní, 7., 1926, p. 257-265.
Procházka J. Sv.: Zprávy - Dr. Emanuel Purkyně zemřel. Časopis Nár. muzea. Odd. přírod., 103., 1929, p. 154-155.
Procházka J. Sv.: Dr. Emanuel Purkyně. Příroda, 23., 1930, p. 65.
Krečmer V.: Emanuel Purkyně (1831-1882). Vesmír, 51., 1972, p. 180.

P U R K Y N Ě Otakar, MUDr.

nar. 1861 v Bělé pod Bezdězem - zemř. 13.XII.1915 v Lounech.
Národnost česká. Syn prof. lesnické akademie Em. Purkyně. Lékař, ředitel nemocnice. Entomolog-amatér. Členem Č. spol. ent. od roku 1911.

Po ukončení studia na lékařské fakultě získal doktorát medicíny a začal působit jako lékař v Okresní nemocnici v Lounech, které se stal později ředitelem.

Pod vlivem svého otce a v přírodně bohaté krajině kolem Bělé pod Bezdězem se začal zabývat entomologií již v raném mládí. Po studiích a existenčním zajištění se začal aktivně věnovat sběru a studiu brouků (Coleoptera). Sběry prováděl na řadě lokalit v Čechách i na četných sběratelských exkurzích v evropských zemích a v severní Africe.

B i o g r a f i e :

- Anonym - Úmrtí - MUDr. Otakar rytíř Purkyně. Časopis České spol. ent., 12., 1915, p. 64.

R

R Á D L Emanuel, Prof., PhDr.

nar. 21.XII.1873 v Pyšelicích - zemř. 12.V.1942 v Praze.

Národnost česká. Vysokoškolský profesor, filozof, přírodovědec. Historik, anatom, fyziolog. Zoolog-entomolog. Zakládající člen Č. spol. ent. od roku 1904. Zakládajícím členem Klubu přírodovědeckého v Praze od r. 1912.

Vystudoval gymnázium v Benešově u Prahy a v Domažlicích. Vysokoškolské studium konal na filozofické fakultě v Praze. Po studiích byl nejprve suplujícím profesorem na gymnáziu v Plzni a v letech 1899-1902 působil jako profesor reálky v Pardubicích a na c.k. reálce v Ječné ulici v Praze 2. Od roku 1904 byl soukromým docentem pro fyziologii smyslových orgánů zvířat a dějin biologických věd na české univerzitě v Praze. Od r. 1919 zastával místo profesora přírodní filozofie nejprve na filozofické fakultě a později po oddělení na přírodovědecké fakultě Karlovy university. Pracoval v oboru histologie, srovnávací anatomie a fyziologie. V posledních letech před I. světovou válkou se Rádl odvrátil od svého původního pracovního oboru biologie a věnoval se filozofii. Napsal práce: "O české filozofii přírodní" (Česká Mysl, 1900), "Jana Ev. Purkyně práce histologické" (Věst. Král. čes. spol. nauky, 1900), "Nová pozorování o fototropizmu zvířat" (Věst. Král. čes. spol. nauk, 1902), "Dějiny vývojových teorií v biologii devatenáctého století" (1909, Praha).

V entomologii se zabýval převážně morfologií, anatomií a fyziologií hmyzu. Z těchto oborů napsal řadu prací, které publikoval ve Věstníku České společnosti nauk, Výročních zprávách Klubu přírodovědeckého v Praze, Časopise České spol. ent., Zoologischer Anzeiger a Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie. V letech 1904-1906 pracoval jako člen výboru Č. spol. ent. ve funkci zapisovatele a v letech 1906-1911 působil v redakční radě Časopisu Č. spol. ent. V občasných členských schůzích Společnosti pronesl několik odborných přednášek, např. 31.1.1905 "O mutační teorii a variační statistice", 20.3.1906 "O nově objevených citových orgánech hmyzu", 26.5.1914 "O entomologické filozofii", 28.5.1918 "O Komenském jako přírodozpytci". Z entomologických Rádlových prací možno uvést: "Mozek hmyzu" (Výr. zpr. Kl. přír. Praha, 1898), "O sluchu hmyzím" (Čas. Č. spol. ent., 1/1904), "Sluch kobylek" (Čas. Č. spol. ent., 1/1904), "Orientace hmyzu" (Čas. Č. spol. ent.,

1/1904), "O dvojitých očích u hmyzu" (Čas. Č. spol. ent., 3/1906). Ve Spisech počtých Jubilejní cenou č. 13 z roku 1900 publikoval práci "O morfológickém významu dvojitých očí u členovců".

B i o g r a f i e :

Ottáv slovník naučný, díl 21. (Rádl E., p. 37), 1904, Praha.

Ottáv slovník naučný, díl 28. - doplňky (Rádl E., p. 1054), 1909, Praha.

Ottáv slovník naučný nové doby - dodatky, díl 5, sv. 1. (Rádl E., p. 329-331), Novina, Praha, 1938.

Kulturní adresář ČSR, II. roč. (Rádl E., p. 382). Praha, 1936.

Matoušek O.: Prof. dr. Emanuel Rádl zemřel. Vesmír, 32, 1942-43, p. 31.

Hromádka J. K.: Don Quijote české filosofie (Prof. Dr. E. Rádl). Laich ter, Praha, 1947, pp. 1-168.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae, Serie II., Bd. 3. (Rádl E., p. 351), DDR, 1968.

R A M B O U S E K František, PhDr.

nar. 1.IV.1886 v Liblicích u Čes. Brodu - zemř. 14.IX.1931 v Praze. Národnost česká. Přírodovědec, výzkumný pracovník v ochraně rostlin, zoolog, entomolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1904. Od r. 1921 člen Klubu přírodovědeckého v Praze, člen Čs. akademie zemědělské a člen řady zahraničních entomologických společností. Uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň v letech 1921-1930.

Vystudoval reálku na Královských Vinohradech v Praze, kde maturoval 9.6.1907 a v r. 1911 složil doplňovací maturitu na gymnáziu. Dále studoval přírodní vědy na filozofické fakultě Karlovy univerzity, kde byl promován na doktora filozofie 28.1.1913. Téma jeho disertace bylo: "Cytologické poměry slinných žláz u larev Chironomus plumosus". Práci vypracoval v Zoologickém ústavu prof. Vejvodského, kde pak působil dva roky jako asistent. Později zastával místo středoškolského profesora na obchodní akademii v Praze a v roce 1916 vstoupil do služeb Výzkumného ústavu českého průmyslu cukrovarnického. Zde založil oddělení pro hygienu řepy, jehož byl až do své předčasné smrti přednostou. V období první světové války se stal členem protihabsburské "Mafie", kde pracoval velmi aktivně. Za prokázané zásluhy se po válce stal členem prvního čs. revolučního Národního shromáždění. Na základě svých bohatých jazykových znalostí byl vyslán na různé zahraniční konference

a politická jednání. Byl s čs. delegací přítomen na mírové konferenci v Paříži a v roce 1921 byl vyslán s politickými úkoly do Portugalska. Rambousek však politikem nikdy být nechtěl a činnost politickou brzy opustil, aby se plně věnoval odborné biologické práci ve svém Ústavu a činnosti entomologické. Po dobu svého 15ti letého působení v Ústavu čs. průmyslu cukrovarnického organizoval zejména zpravodajskou službu, která pak podle jeho vzoru byla zavedena i do Státních ústavů pro ochranu rostlin. Svému oboru ochrany cukrové řepy se cele věnoval, především z praktického hlediska. Z hmyzích škůdců měl speciální zájem o studium larev kovaříků, housenky mýry osenní, květilku řepnou, zavíječe řepového, brouky rodu *Atomaria* a četné nosatce. Svoje bohaté zkušenosti z oboru škůdců cukrové řepy shrnul do svého spisu "Škůdcové a ochránci řepy", jehož první zoologická část byla v roce 1928 vydána v publikačních ministerstva zemědělství ČSR.

Jako entomolog-koleopterolog byl Rambousek vynikajícím systematickem a to speciálně čeledi drabčích (Staphylinidae), kterou ovládal v jejím světovém rozsahu. Dále se zabýval též studiem čeledí Pselaphidae a Scydmaenidae. Popsal mnoho nových druhů z uvedených čeledí a publikoval četné práce v různých domácích i zahraničních časopisech. Pro příklad je možno z jeho časopiseckých prací uvést: "*Euplectus jurečeki* n. nový Pselaphid z okolí pražského" (Čas. Č. spol. ent., 1905), "Popis dvou nových Staphylinidů" (Čas. Č. spol. ent., 1907), "Coleoptera Saviňských Alp" (Čas. Č. spol. ent., 1907), "Dodatky k seznamu českých myrmecophilů" (Čas. Č. spol. ent., 1907), "Klíče k určování českých brouků I. - Staphylinidae, trib. Quediini" (Čas. Č. spol. ent., 1908), "Nový *Stenus* ze středního Kavkazu" (Čas. Č. spol. ent., 1914), "Noví Staphylinidi z vých. Sibiře" (Čas. Čs. spol. ent., 1921) a jiné práce.

Další stránkou Rambouskovy entomologické činnosti byla jeho cestovatelská záliba a zahraniční sběratelské exkurze. Prvou cestu podnikl ještě za studií v r. 1907 do Saviňských Alp a v r. 1908 se vydal na prvou cestu na Balkán do Bulharska, které navštívil ještě v letech 1909 a 1910. O zjištěných drabčících napsal cennou práci nazvanou "O bulharských Staphylinidech" (Věst. Král. čes. spol. nauk Praha, 1909), kde uvedl 335 druhů drabčích se třemi novými, tehdy zcela neznámými, druhy. Po této práci následovala druhá "Příspěvek k poznání bulharských Pselaphidů a Scydmaenidů" (Čas. Č. spol. ent., 1909), ve které uvedl 30 druhů těchto v Evropě v té době ještě velmi málo známých brouků. V r. 1911 sbíral na Athosu, v okolí Soluně a pak na Sandžaku. V r. 1912 podnikl další cestu do Řecka a vystoupil sbírat na Parnas.

V r. 1913 byl v Turecku a v okolí jezera Ochridy a v r. 1914 navštívil Makedonii, kde jej zastihla první světová válka. Vrátil se pak přes Itálii a Rakousko do Čech. V cestování a entomologických exkurzích dále pokračoval až v r. 1921, kdy navštívil Portugalsko. Rok 1922 věnoval veliké cestě do Alžírsko a severních okrajů Sahary. V r. 1923 sbíral na Sicilii, v jižní Itálii a v jižní Francii. V r. 1924 navštívil opět severní Afriku a v r. 1926 odjel do jižní Jugoslávie a oblastí na hranicích Albánie. Roky 1927 a 1929 věnoval domácímu koleopterologickému průzkumu, hlavně výzkumu bývalé Podkarpatské Rusi, kam zajížděl i několikrát za rok. V roce 1928 se zúčastnil Světového entomologického kongresu v Ithace v Severní Americe, po jehož zakončení navštívil výzkumné ústavy v řadě amerických měst a pak odjel na Kubu, aby poznal tamní průmysl cukrovarnický a studoval škůdce cukrové třtiny. V roce 1930 byl s RNDr. J. Komárkem opět v srbské Makedonii. Na svých cestách sebral Fr. Rambousek mnoho cenného entomologického materiálu, ze kterého hodně zpracoval sám a mnoho popsali i jiní entomologové, kteří některé taxony pojmenovali k počtě dr. Rambouska jeho jménem. Z Carabidů to byl nový rod *Rambousekiella ledenikensis* Knirsch (1924) z Bulharska. Dále *Duvalidius rambousekianus* Knirsch (1928), *Bedeliolus rambouseki* Jedl. (1931), *Holosoma rambouseki* Jedl. (1931), *Colpodes rambouseki* Jedl. (1934). Z Buprestidů *Taphrocerus rambouseki* Obenb. (1924), *Pachyschelus rambouseki* Obenb. (1925), *Sphenoptera rambouseki* Obenb. (1927), *Lampra rambouseki* Obenb. (1928), *Coroebus rambouseki* Obenb. (1934). Z Curculionidů *Trachyploeus rambouseki* Purkyně (1930) a z Cerymbycidů *Strangalina attenuata* L. a *rambouseki* Heyr. (1940).

Rambouskova koleopterologická sbírka čeledí Staphylinidae, Pselaphidae a Scydmaenidae s cca 70ti tisíci determinovanými položkami (372 ent. krabic) zahrnující všechny oblasti, zejména oblast palearktickou, je uložena v Entomologickém oddělení Národního muzea v Praze. Sběrka obsahuje četné typy nových druhů jmenovaných čeledí. Se sbírkou získalo Národní muzeum též velkou odbornou knihovnu s 600 svazky knih a 2000 separáty odborných entomologických prací.

B i o g r a f i e :

Hetschko A.: Dr. F. G. Rambousek. Wiener entomologische Zeitung. Bd. 48., 1931, p. 218-219.

Straňák F.: Za Dr. Fr. Rambousekem. Ochrana rostlin, 11., 1931, p. 145-150.

Jedlička A.: In memoriam Dr. Fr. Rambousek. Časopis Čs. spol. ent., 28., 1931, p. 109-111.

Obenberger J.: Zemřel F. G. Rambousek. Časopis Nár. muzea, Odd. přír., 106, 1932, p. 72-73.

Soudek Š.: Dr. František Rambousek jako badatel v entomologii. Věstník ČSAZ r. 8, 1932 Praha, p. 36-39.

Bureš J.: Entomologická činnost Dra Františka G. Rambouska v Bulharsku a v Macedonii. Sborník entomol. odd. Nár. muzea v Praze, 10., 1932, p. 21-27.

Anonym: Ú m r t í (Dr. F. G. Rambousek). Vesmír, 10, 1931-32, p. 88.

B i b l i o g r a f i e :

Ochrana rostlin, r. 11, 1931, p. 147-150.

Věstník ČSAZ, r. 8, 1932, p. 36-38.

R A Y G E R Karol, sen., Med.Dr.

nar. 22.IX.1641 v Bratislavě - zemř. 14.I.1707 v Bratislavě
Národnost slovenská. Lékař, přírodovědec. Člen vědecké společnosti Academia Leopoldina.

Po ukončení střední školy v Bratislavě, studoval od r. 1659 filozofii v Altdorfu, teologii ve Wittenbergu a pak přešel studovat medicinu. Ve studiu medicíny pokračoval v Leydenu, Paříži a Montpellieru, kde se věnoval též botanice. Doktorát medicíny získal v r. 1667 ve Strasburgu. Vykonal studijní cestu po Itálii a po návratu se usadil v Bratislavě, kde se s úspěchem věnoval lékařské praxi. Císař Leopold I. jej jmenoval dvorním lékařem a protomedikem v Uhrách. Zřídil botanickou zahradu léčivých rostlin a napsal větší počet lékařských pojednání, která uveřejňoval ve sbornících Academia Leopoldina.

Z entomologického hlediska mají význam jeho dvě práce z roku 1694, popisující rojení mravenců a kobylek nad Bratislavou a okolím. Práce nesou názvy: "De formicis volantibus" a "De locustis volantibus". Obě práce vyšly v Miscellanea curiosa medicophysica Academiae Naturae Curiosum Decuria III. Annus II., obs. 21. a 22. z r. 1694.

B i o g r a f i e :

Tibenský J. a kol.: Biobibliografie přírodních, lékařských a technických věd na Slovensku do roku 1850. I. (Rayger K., sen., p. 543-546). Matica Slovenská, Martin, 1976

R E I D L Franz

nar. - zemř.

Národnost německá. Učitel. Entomolog-amatér. Uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, 1905, Berlin.

Žil a jako učitel působil v Brně, kde se též věnoval entomologickému sběratelství.

R E I N I G E R Rudolf, MUDr.

nar. - zemř.

Národnost německá. Lékař. Entomolog-amatér - lepidopterolog.

Žil v Mariánských Lázních, kde provozoval lékařskou praxi.

V entomologii se věnoval sběru a studiu motýlů (Lepidoptera), které převážně sbíral v okolí Mariánských Lázní. Pomocí jím zhotoveného zařízení k lovu motýlů na světlo, nachytil u Mariánských Lázní velký počet Noctuid v Čechách vzácných. Údaje o významných druzích motýlů, které v okolí Mariánských Lázní zjistil, poskytl JUDr. J. Sterneckovi pro jeho "Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens" z r. 1929, kde jsou jeho údaje uvedeny pod značkou (Rein.).

R E I N I S C H Karel

nar. - zemř.

Národnost německá. Učitel. Entomolog-amatér - koleopterolog. Člen Zool.-entomol. Vereines Warnsdorf, zařazeného v Entomologen-Bund für die Tschechoslowakische Republik, Teplitz-Schönau (1928). V r. 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin a v letech 1921-1930 uváděn za ČSR v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Žil ve Varnsdorfu v severních Čechách, kde působil jako učitel obecné školy a ve dvacátých a třicátých letech vykonával funkci ředitele školy.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera), jejichž sběr a průzkum prováděl v okolí Varnsdorfu a na jiných místech v severních Čechách. Ze své sbírky poskytl údaje o českých Histeridech K. Lablerovi (spoluautor J. Roubal) pro práci z roku 1933 "Seznam brouků Republiky Československé. 3. Histeridae - Mršníci."

nar. 22.X.1845 v Mohelnici na Moravě - zemř. 15.III.1920 v Paskově na Moravě. Národnost německá. Císařský rada, profesionální entomolog, majitel odborného entomologického závodu a entomologického knihkupectví. Od roku 1869 byl členem Německého přírodovědeckého spolku v Brně, člen četných entomologických společností v Evropě. V r. 1905 uveden v Entomologen Adressbuch W. Junka, Berlin.

Po vychození reálky v Opavě nastoupil jako hospodářský praktikant na panství hraběte Larisch Mönicha v Karvinné ve Slezsku. V r. 1869 vstoupil do služeb hraběte Saint-Genosis v Paskově jako hospodářský úředník a později byl samostatným pachtýřem rybníčního hospodářství paskovského statkáře. Ještě za středoškolských studií byl Reitter získán radou zemského soudu Dr. Richterem pro zálibu v entomologii a od dvaceti let se aktivně věnoval koleopterologii. Pracovně se osamostatnil a věnoval se výhradně činnosti na úseku entomologie. V r. 1879 přesídlil do Vídně a otevřel tam entomologické knihkupectví, které v r. 1881 přeložil do Mödlingu u Vídně. Po deseti letech přesídlil na Moravu do svého domu v Paskově, kde založil odborný závod s hmyzem, entomologickými pomůckami a literaturou, který později vedl společně se svým synem Emmerichem. Později byla firma Reitter a syn přestěhována do Opavy.

Edmund Reitter byl jedním z nejumohostrannějších a nejčinnějších koleopterologů na rozhraní 19. a 20. století. V rozmezí let 1867-1905 vykonal mnoho úspěšných sběratelských a studijních cest po řadě entomologicky významných území celé Evropy. Např. r. 1867 východohaličské Karpaty, Černá Hora, Bukovina a Sedmíhradsko, r. 1875 východouherské Karpaty a Černá Hora, r. 1876 Transsylvánské Alpy, r. 1877 severní sedmíhradské Alpy, r. 1878 Chorvatsko - Plitvická jezera, r. 1879 Chorvatsko, střední Dalmácie a Hercegovina, r. 1880 jižní Dalmácie a Černá Hora, r. 1881 jižní Tyrolsko, r. 1883 ostrov Korf, r. 1884 střední Bosna, r. 1885 východouherské Karpaty, r. 1888 ostrov Korf a jižní Itálie, r. 1893 Chorvatsko, Dalmácie, Bosna, Hercegovina, r. 1905 Dalmácie, Bosna a Hercegovina.

Na našem území sbíral v Čechách na Šumavě a v okolí Karlových Varů, na Moravě v okolí Paskova, v moravských i slezských Beskydech, na Lysé hoře. Na Slovensku prováděl sběry v okolí Trenčína, u břehů řeky Tisy a ve Vysokých Tatrách (prvou návštěvu Vysokých Tater uskutečnil v r. 1870, další pak v letech 1894-1896). Entomologickou exkurzi podnikl též do bývalé Podkarpatské Rusi, kde sbíral na vrcholech hor Luhy

a Hoverla.

Ed. Reitter se zabýval sběrem a studiem palearktických brouků, ze kterých do roku 1915 popsal přes 950 nových rodů a kolem 6.290 nových druhů. Publikoval přes 1.000 odborných prací, z nichž jako jednu z prvních a pro naše území významnou je možno vyzvednout "Übersicht der Käferfauna von Mähren und Schlesien" z r. 1870. Nejznámější je jeho pětidílná monografie o broucích Německa a přilehlých zemí, kde jsou údaje i z našeho území "Fauna Germanica" z let 1908-1916. Druhým významným koleopterologickým kompendiem Reitterem vydaným v r. 1906, je "Catalogus Coleopterorum Europae, Caucasi et Armeniae Rossicae", jehož autory byli spolu s Ed. Reitterem L. v. Heyden a J. Weise. Reitterův věhlas založily také koleopterologické určovací klíče, jejichž vydávání začalo v r. 1879 pod názvem "Bestimmungstabellen der europäischen Kolepteren". Z díla "Bestimmungstabellen ..." vyšlo celkem 86 sešitů a v Reitterově pozůstalosti byly připraveny k tisku ještě rukopisy sešitů č. 87 až 90. V roce 1881 založil Reitter společně s entomology L. Ganglbauerem, F. Löwem, J. Mikem a F. Wachtlem významný entomologický časopis "Wiener Entomologische Zeitung", který původně vydávalo nakladatelství A. Höldera a později Ed. Hölzera ve Vídni. Od roku 1894 vydával Reitter tento časopis vlastním nákladem. Ed. Reitter jako významný entomolog měl v celé Evropě styk a spolupráci s velkým množstvím entomologických spolupracovníků, badatelů, sběratelů a přátel, se kterými podnikal své entomologické cesty, zpracovával jejich koleopterologické sběry a byl s nimi v odborném styku. Z dochovaných údajů byl v letech 1869-1906 v písemném styku s entomologem prof. Gustavem Kraatzem v Berlíně, kterému zaslal 464 dopisů a 682 pohlednic. V letech 1869-1875 byl v aktivním písemném styku s kustosem c.k. zoolog. kabinetu ve Vídni Johannem Angelo Ferrarim, v letech 1870-1876 s entomologem Ernstem Augustem Hellmuthem von Kiesenwetterem a v letech 1872-1914 s entomologem prof. Dr. Lucas von Heydenem z Frankfurtu n. Mohanem. Od roku 1868 byl blízkým Reitterovým přítelem a entomologickým spolupracovníkem též moravský koleopterolog MUDr. Antonín Fleischer v Brně. Mnozí zahraniční badatelé pojmenovali nové taxony brouků Reitterovi k počtě jeho jménem. Z českých entomologů dr. J. Obenberger pojmenoval krasice Trachys reitteri Obenb. (1930).

Svou hlavní rozsáhlou koleopterologickou sbírku prodal Ed. Reitter ještě za života v r. 1916 Maďarskému národnímu muzeu v Budapešti. Část koleopterologických sběrů Ed. Reittera je uložena ve starší muzejní sbírce entomol. oddělení Krajského muzea v Hradci Králové.

B i o g r a f i e :

Anonym: Reitter Edmund - stručný přehled jeho života a činnosti od roku 1869. Mitteilungen des Naturwissenschaftlichen Vereins in Tro-pau, Nr. 4, 1869, p. 61-63.

Formánek R.: Ein Lebensbild des Kaiserlichen Rates Edmund Reitter in Paskau. Entomologische Blätter, 4, 1908, p. 1-4.

Wanka Th.: Zum 70. Geburtstag Edmunds Reitters. Wiener Entomologische Zeitung, 34, 1915, p. 215-218.

Fleischer A.: Blahopřejný dopis k 70. narozeninám císařského rady Ed-munda Reittera. Wiener Entomologische Zeitung, 34, 1915, p. 219-220.

Escherich K.: Zum siebzigsten Geburtstag von Edmund Reitter. Zeit-schrift für angewandte Entomologie, Bd. 3, 1916, p. 353-355.

Reitter Ed.: K oslavě mých 70. narozenin. (Díkuvzdání Edmunda Reitte-ra). Wiener Entomologische Zeitung, 35, 1916, p. 58-60.

Heikertinger F.: Edmund Reitter. Ein Nachruf. Wiener Entomologische Zeitung, 38, 1920, p. 1-16.

Anonym: Edmund Reitter +. Berliner Entomologische Blätter, 16, 1920, p. 144-145.

B i b l i o g r a f i e :

Index Litteraturae Entomologicae, Serie II, Bd. 3, (Reitter Ed., p. 382-395). DDR, Berlin, 1968.

Wiener Entomologische Zeitung (seznam prací Ed. Reittera za období 1869-1915), 34, 1915, p. 221-270.

Wiener Entomologische Zeitung (seznam prací Ed. Reittera za období 1916-1920), 38, 1920, p. 17-20.

Wiener Entomologische Zeitung (dodatek k seznamu prací Ed. Reittera za období 1879-1924), 41, 1924, p. 158-159.

R E I T T E R Emmerich

nar. 23.VIII.1880 v Paskově na Moravě - zemř. 2.I.1945 v Opavě.

Národnost německá. Syn entomologa Edmunda Reittera. Obchodník hmyzem, nakladatel. Entomolog-koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od r. 1937. Za ČSR uveden v letech 1921-1930 v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Základní školu vychodil v Paskově, středoškolské studium konal v Opavě. Žil v domě svého otce Ed. Reittera v Paskově na Moravě, kde pomáhal organizačně vést jeho entomologický závod, který po otcově smr-ti převzal a sám dále úspěšně vedl. Ve dvacátých letech přestěhoval

entomologický závod a nakladatelství do Opavy. Byl redaktorem a nakladatelem časopisů *Entomologisches Nachrichtenblatt* a *Wiener Entomologische Zeitung* a nakladatelsky dále pokračoval ve vydávání nových vydání určovacích klíčů po svém otci "Bestimmungstabellen der europäischen Koleopteren".

Jako sběratel a badatel se v entomologii zabýval koleopterologií. Podnikal četné sběratelské cesty do ciziny a doma sbíral na Moravě a ve Slezsku. V letech 1933-1937 byl v odborném písemném styku s Dr. Waltherem Hornem v Berlíně. K jeho počtě pojmenoval dr. J. Obenberger nové taxony krasců *Corcebus emmerichi* Obenb. (1934) a *Agrius emmerichi* Obenb. (1935).

Koleopterologická sbírka Emmericha Reittera o rozsahu cca 50.000 ex. z palearktické oblasti je uložena v Entomologickém oddělení Národního muzea v Praze. Obchodní entomologická firma Reitter a syn v Opavě byla zrušena v roce 1949 a její entomologické materiálové zásoby byly převedeny do Slezského muzea v Opavě. Bylo to 1.800 entomologických krabic s celkovým počtem cca 300.000 ex. Coleoptera i zástupců jiných hmyzích řádů.

B i o g r a f i e :

Kulturní adresář ČSR (Reitter Emmerich, p. 448), 2. roč., 1936, Praha.

R E K T O Ř Í K Bohumil

nar. 10.VII.1905 v Dřísech - zemř. 30.VIII.1981 v Dřísech.
Národnost česká. Státní zaměstnanec - poštovní úředník. Entomolog-amatér - koleopterolog. Členem Čs. spol. ent. od roku 1945.

Obecnou školu vychodil v rodišti a pak tři třídy měšťanky v Brandýse nad Labem. V letech 1918-1919 absolvoval dvouletou státní obchodní školu v Mělníce. Po studiích byl přijat do služeb státní pošty, kde působil 40 let jako úředník různých venkovských poštovních úřadů. Nejdéle vedl poštovní úřad v Milovicích n. Lab., odkud v roce 1965 odešel do důchodu.

V entomologii se nejprve věnoval sběru motýlů (Lepidoptera) a od roku 1945 se začal aktivně zabývat sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Při sběru a faunistickém průzkumu měl dobrý sběratelský cit a vytrvalost, takže se mu při jeho exkurzích podařilo objevit řadu vzácných a sporadických druhů brouků z různých čeledí. Nejvýznamnější byl nález druhu *Xanthochroa carniolica* Gistel. (Oedemeridae), kdy do tohoto jeho nálezu nebyl uvedený brouk na našem území asi 75 let sbírán. V Če-

chách své sběry prováděl především v Polabí, hlavně v okolí Milovic a Dřísů. V období let 1945-1965 pravidelně každý rok zajížděl na Slovensko, kde nejvíce sbíral na lokalitách v okolí Štúrova, takže tento kraj dobře faunisticky prozkoumal. Podnikl také několik sběratelských zájezdů do Jugoslávie, Bulharska, Maďarska a Rumunska. K počtě B. Rektoříka byl pojmenován drobný střevlík *Amara rektořiki* Kult (1954) = (dnes je synonymem druhu *Amara sollicita* Pantel, 1888). Bohumil Rektořík své významné nálezy sám nepublikoval a údaje předával k publikaci jiným autorům.

Vedle entomologie se též aktivně věnoval kaktusářství a pěstování květin.

B i o g r a f i e :

Pospíšil K.: 70th Anniversary of B. Rektořík. *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 73, 1976, p. 63.

Bílý S.: Seventy-fifth birthday of Bohumil Rektořík. *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 77, 1980, p. 350.

R E M I S C H Franz

nar. - zemř.

Národnost německá. Státní úředník. Entomolog-amatér. V roce 1905 za Čechy uveden v *Entomologen Adressbuch* W. Junka, Berlin.

Žil a působil v Žatci, kde pracoval jako úředník berního úřadu.

Zajímal se především o užitou entomologii a sledoval hmyzí škůdce, zemědělských plodin, zejména škůdce chmelu. V roce 1908 napsal o škůdcích chmelu odbornou práci o názvu "*Hopfenschädlinge*" a uveřejnil ji v časopise *Zeitschrift für wissenschaftlichen Insektenbiologie*, Berlin. V témže časopise v roce 1910 uveřejnil práci o nově zjištěném škůdci chmelu na Žatecku, Noctuidě *Hydroecia micacea* Esp. Práce má název "*Hydroecia micacea* Esp. ein neuer Hopfenschädling".

R E N G E R Karel

nar. 1842 v Jenšovicích u Turnova - zemř. 1872 v Praze.

Národnost česká. Redaktor, muzejní pracovník, přírodovědec. Arachnolog.

Studoval přírodní vědy na filozofické fakultě v Praze. Žil v chudobných poměrech a zastával různá dočasná zaměstnání. Byl členem redakce *Slovníku naučného*, korektorem listu "*Bohemie*", v r. 1864 krátký čas asistentem Českého muzea a v roce 1871 se stal asistentem botaniky na pražské univerzitě.

Byl velmi dobrým přítelem entomologa a muzejního asistenta F. K. Pracha, se kterým podnikal sběratelské exkurze v Čechách. Z Prachova popudu začal horlivě sbírat pavouky (Araneidea), jejichž sbírku věnoval v r. 1858 Českému muzeu. Po nečekané Prachově smrti zastával K. Renger dočasně uvolněné asistentenské místo entomologických sbírek v době od 11.1. do 16.4.1864. Ze zájmu o pavouky přešel později na studium paleontologie, zvláště fytopaleontologie a zúčastnil se také sbírání fytopaleontologického materiálu pro České muzeum. Přírodovědeckými články přispíval do časopisů Živa, Květy a Osvěta.

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný, díl 21 (Renger K., p. 555), Praha, 1904.

Chalupa A.: Zaměstnanci Nár. muzea v letech 1818-1968. Časopis NM - Hist. muz., roč. 137-139, 1968-1970, p. 50-101.

R E Z E K Vilém, RNDr.

nar. 26.V.1912 ve Vídni - zemř. 28.III.1971 v Kutné Hoře

Národnost česká. Středoškolský učitel, přírodovědec. Entomolog-hymenopterolog. Členem Č. spol. ent. od roku 1944.

Po ukončení vysokoškolských studií a získání doktorátu přírodních věd, nastoupil dráhu středoškolského učitele. Ve čtyřicátých letech působil na Moravě jako profesor na středních školách v Kyjově a Břeclavi, později přesídlil do Čech a zastával místo profesora na gymnáziu v Kutné Hoře.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem rovnokřídlého hmyzu (Orthoptera), jehož průzkum prováděl hlavně na Moravském Slovácku. Hlavní zájem věnoval studiu obtížně nadčeledi Chalcoidea z řádu Hymenoptera. Sběry prováděl v okolí Bzence, Břeclavi, Kyjova, Velkých Bílovic, Čejkovic a na Pavlovských kopcích. V r. 1948 sbíral v Beskydech. Po přestěhování do Čech prováděl sběry hlavně na Kutnohorsku. Výsledky své vědecké práce publikoval v odborných časopisech (Čas. čs. spol. ent., Entomolog. Listy, Zprávy čs. spol. ent. při ČSAV) i v časopisech odborně populárních (Živa, Vesmír, Přírodní vědy ve škole). Z jeho prací možno uvést: "Saranče Oedaleus nigrofasciatus De Geer na našem území" (Čas. č. spol. ent., 41/1944), "Hostitelé Torymid (Hym., Chalcid.) na Moravském Slovácku" (Ent. Listy, 12/1949), "Výskyt chalcidky Podagrion bellator Dalm. (Hym., Chalcid.) na jižní Moravě" (Zprávy čs. spol. ent. ČSAV, 5/1969), "Příspěvek k rozšíření brvušek (Mymaridae, Hym., Chalcid.) na jižní Moravě" (Zprávy čs. spol. ent. ČSAV, 5/1969), "Na pískách jižní Moravy - Saranče černopásé Oedaleus decorus Germ." (Živa,

7/1959), "Zlatěnky náš nejkrásnější blanokřídlý hmyz" (Živa, 6/1958), "Mouchy pestřenky" (Živa, 5/1957) a jiné práce. Dr. V. Rezek byl externím spolupracovníkem Entomologického oddělení Národního muzea v Praze.

Sbírka Chalcidoidea (Hymenoptera) o rozsahu cca 5.950 ex. z Moravy a z Čech s doklady k původním pracím autora je uložena v Moravském muzeu v Brně.

B i o g r a f i e :

Pázler K.: In memoriam RNDr. Viléma Rezka. Krásné město - Kutná Hora, 2, 1971, p. 28.

Anonym: Rezek Vilém + - Nekrolog. Malovaný kraj, 7, 1971, č. 2, p. 19.

Redakce: Redakční zprávy - Zemřel RNDr. Vilém Rezek. Zprávy Čs. spol. ent. při ČSAV, 8, 1972, p. 38-39.

R I E G G E R Josef Anton, von

nar. 1742 v Innsbrucku - zemř. 1795 v Praze.

Národnost německá. Právnick, profesor. Přírodovědec.

V roce 1764 byl jmenován profesorem církevního práva na Tereziánské akademii ve Vídni a v roce 1765 získal profesuru trestního práva ve Freiburgu. V roce 1769 byl jmenován vládním a komorním radou Předních Rakous. Po zrušení jezuitského řádu v roce 1773 byl studijním referentem pro Přední Rakousy a spolu s vládním radou Mayerem i správcem jezuitského jmění. V roce 1778 byl jmenován profesorem státního a lénního práva a guberniálním radou v Praze. V roce 1782 se vzdal všech úřadů ve státní službě a vstoupil ve Vídni do služeb knížete Schwarzenberga. Roku 1785 se vrátil zpět do Prahy, kde se souhlasem císaře Josefa II. převzal opět profesuru a úřad při pražském guberniu.

Riegger byl muž neobyčejně vzdělaný a učený, který vědecky pracoval v právnických a hospodářských vědách a z těchto oborů zpracoval řadu významných spisů. Vedle právnických a hospodářských otázek se také s velkým zájmem věnoval přírodovědě. Pro entomologii mají z historického hlediska význam jeho dvě práce z let 1788 a 1793. Jsou to: "Seznam českých motýlů, spolu se stromy a bylinami, které jsou jejich potravou" (Verzeichniss der Schmetterlinge Böhmens nebst Bäumen und Kräutern, von welchen sie ihre Nahrung haben. In: Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen. Leipzig und Prag, Heft 7, 1788, p. 55-64) a dále "Seznam českého hmyzu" (Verzeichnis einiger Böhmischen Insecten (Coleoptera, Lepidoptera). In: Archiv d. Geschichte und Statistik insbesondere von Böhmen, 2. Teil, Dresden 1793 - Insekten, p. 133-193).

B i o g r a f i e :

Ottův slovník naučný, sv. 21. (Riegger J. A. v., p. 715). Praha, 1904.

R I C H L Ý Vilém

nar. 1837 v Radlíku u Jílového - zemř.

Národnost česká. Hospodářský správce. Přírodovědec. Od roku 1901 nositel Řádu Železné koruny III. tř.

Studoval gymnázium v Jindřichově Hradci a v Jihlavě. Po studii a vojenské službě působil jako správce velkostatku v Mirošově na Pelhřimovsku. Od roku 1883 byl poslancem českého sněmu za konzervativní stranu.

Vedle svého povolání projevoval aktivní zájem o přírodovědu a z entomologie to byli zvláště motýli (Lepidoptera), kterým věnoval svou pozornost. Byl aktivním přispěvatelem přírodovědeckého časopisu Vesmír, ve kterém publikoval různé přírodovědecké články. Z jeho lepidopterologických prací je možno uvést: "O mnišce (Liparis monacha) a kácení lesův" (Vesmír, 22/1893), "Bělásek ovocný (Pieris crataegi)" (Vesmír, 25/1896), "Záhuba mnišky, nebo-li bekyně smrkové (Liparis monacha) v lesích Česko-moravské vysočiny" (Vesmír, 27/1898).

R I C H T E R Alois, MUDr.

nar. 20.VII.1894 v Hranicích na Moravě - zemř.

Národnost česká. Lékař. Entomolog-amatér - koleopterolog, botanik. Členem Čs. spol. ent. od r. 1929. V roce 1930 je za ČSR uveden v Entomologen Adressbuch A. Hoffmanna, Vídeň.

Vystudoval lékařskou fakultu a po získání diplomu vykonával lékařskou praxi. Působil jako státní obvodní a praktický lékař ve Valašských Kloboukách na Moravě. Na odpočinku žil v Hranicích na Moravě.

V entomologii se zabýval sběrem a studiem brouků (Coleoptera). Faunistický průzkum prováděl v okolí Valašských Klobouk a Hranic na Moravě, dále sbíral též na Ostravsku. Velmi často konal sběratelské cesty na Slovensko, kde sbíral na lokalitách Nové Mesto n. Váh., Trenčín, Čachtice, Děvín, Silica, Muráň, Malá Fatra-Vrátná, Matliary, Inovec, Kuzy, Žilina, Košice, Prešov, Vysoké Tatry (Zelené pleso). Na území bývalé Podkarpatské Rusi sbíral v okolí Užhorodu, Svalavy a na Hoverle. Jeho významné nálezy z moravských lokalit cituje MUDr. Ant. Fleischer v Přehledu brouků ČSR (1927-1930), údaje o sběrech Chrysomelid ze slovenských lokalit a Podkarpatské Rusi uvádí J. Roubal v Katalogu Coleopter III. Myrmekologické sběry poskytl dr. Richter k prodromovému od-

Příloha 27.
 PORTRÉTNÍ SNÍMKY
 K SEZNAMU
 BIOGRAFIÍ
 ČS. ENTOMOLOGŮ

Karel Polák

Michael Pomekáč

Kristián Pospíšil

Josef Pour

Karol Fr. Prach

Karel Boř. Presl

Jan Svat. Presl

Příloha 28.
 PORTRETNÍ SNÍMKY
 K SEZNAMU
 BIOGRAFIÍ
 ČS. ENTOMOLOGŮ

Pavol Príhoda

Vojtěch Princ

Karel Prokš

Josef Procházka

Rudolf Pucholt
sen.

Cyril Purkyně
jun.

Emanuel Purkyně

Příloha 29.
PORTRETNÍ SNÍMKY
K SEZNAMU
BIOGRAFIÍ
ČS. ENTOMOLOGŮ

Emanuel Radl

František
Rambousek

Edmund Reitter

Bohumil Rektorič

